СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 19. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 25 січня 1932. | VOL. XL. | No. 19. | Jersey City, N. J., Monday, January 25, 1931. | THREE CENTS.

ФІНАНСОВА КОРПОРАЦІЯ ВІДБУДОВИ ВЖЕ ВВІЙШЛА В ЖИТТЯ

ПРИЗНАЧЕНО ДВА БІЛІОНИ ДОЛЯРІВ ДЛЯ ПОЛЕКШ І ЛІКВІДАЦІЇ БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер підписав законопроект в справі покликання до життя міліярдової фінансової корпорації. Замітне те, що хоч тут розходилося про корпорацію, яка розпоряджатиме великими грішми, то і посли і сенатори президент не змарнували тепер ні хвилини, а поладили всі формальности прямо з небувалим для уряду і конґресу поспіхом.

В наступнім тижні конгрес ухвалить, щоби державна каса субскрибувала для фінансової корпорації $500,000,000.

Ґенерал Дос, відомий світовий банкир, котрий є головою корпорації, заповідає, що на протязі тижня вдасться зорґанізувати корпорацію до цеї міри, що вона буде вже функціонувати, себто уділяти кредити.

Дирекція буде складатися з 7 директорів. Три з них будуть демократи. Тих заіменує президент, але запропонують їх демократичні провідники.

Президент Гувер заявив, що фінансову корпорацію відбудови створено на те, щоби вона спинила дефляцію в хліборобстві й промислі та щоби дала безробітним роботу.

ТРЕБА ОЩАДНОСТИ, А НЕ НОВИХ ПОДАТКІВ.

ВАШИНГТОН. — Торговельна Палата Злучених Держав оголосила звіт у справі нових податків. В тім звіті підчеркнено, що держава рахується тепер з такими видатками, які були вложені до буджету в часі найбільшого добробуту. А таку господарку неможливо продовжувати в часах теперішньої великої скрути.

Звіт цей критикує також видатки на публичну розбудову. Кажеться, що й ці великанські видатки є з економічного боку недоцільні. Бо держава стягає гроші на ту ціль дорогою податків, себто стягає їх з таких жерел, де ті гроші були би вжиті з далеко більшим пожитком і давалиб далеко більше заняття безробітним.

НЕ ДАЮТЬ ІНСПЕКТОРАМ ЗБЛИЖИТИСЯ ДО ПУБЛИКИ.

НЮ ЙОРК. — Цілий персонал „Гелт Департментс Бюро оф Фуд енд Дроґс", який складається з 75 інспекторів і поменших урядовців, розміщено по нових місцях, бо завважено, що коли урядовці довше остаються на однім місці, тоді вони не виконують добре служби і є поблажливі супроти „сусідів". Це значить, що за хабарі інспектори не добачують того, що повинні бачити.

ПРОТИ ОБНИЖУВАННЯ ПЛАТЕНЬ.

ВАШИНГТОН. — Демократи з Ню Йорку організують у палаті послів опозицію проти проекту зменшування урядовцям платень. Вони кажуть, що коли би конгрес заявився за зниження платень, то це було би великим нещастям, бо всі приватні підприємства пішли би за конгресом. А це мало би фатальні наслідки, бо ще збільшило би депресію.

Противники зменшення платень покликуються на президента Гувера, котрий був завжди проти такого зменшення, а обстоював задержання дотеперішньої життевої стопи. Вони кажуть, що зменшення домагаються тільки демагоги, бо не знають іншого виходу з економічної скрути, а хотіли би показати, що й вони щось роблять, щоби поліпшити положення краю.

ЩЕ НІХТО НЕ КУПИВ ЗВІТУ ВИКЕРШЕМА.

ВАШИНГТОН. — Звіт комісії Викершема обіймає 2,916 друкованих сторін. На друк видано $2,850,320.46. Даремно роздано членам конгресу 1,923 примірників. Кождий примірник має 5 томів. Є ще 300 примірників до продажі, але ніхто їх не купує.

КАЙЗЕР ПРО КАРУ НА АЛІЯНТІВ.

КОЛОМБІЯ (Мізурі). — Бувший кайзер, Вільгельм Гогенцолерн, вислав професорови Кохранови листа з подякою за його книжку „Джермені Нат Ґилті", а разом з тим написав, що історія ще кине богато нового світла, яке вияснить, що Німеччина не спричинила світової війни. Отсе, пише кайзер, що аліянти, себто Анґлія, Злучені Держави, Італія і Франція, тепер опинилися в такім тяжкім положенню, є карою за ті злочини, яких вони допустилися в 1914 році, а потім ще в 1918 р. у Версалю.

НЕ ДАЛИ СЕБЕ ВИКИНУТИ З ПОМЕШКАНЬ.

НЮ ЙОРК. — З дому під ч. 2,802 Олинвил евеню в Бронксі почали власники викидати 17 родин за неплачення чиншу. В домі й околиці мешкають головно комуністи. Та як заїхали Мурини, щоби викидати меблі з хат довжників, зібралася товпа з яких 500 людей і почала обкидати камінням Муринів та поліцію. Яких 4,000 сусідів стали по стороні довжників, котрі домагалися зменшення ренту. Вкінці власники домів згодилися зменшити місячно рент від 2 до 4 долярів.

Арештовано 8 осіб, з яких 5 суддя відразу звільнив від вини.

КРІЗА ВУГЛЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ В ПОЛЬЩІ.

Вуглева промисловість у Польщі опинилася перед повною руїною. Спад на ціні анґлійського фунта дав можливість Анґлії витиснути польський вугіль з міжнародного ринку. Робітництво в польських вуглевих майнах одержує мізерну платню, 70 центів на день, а тому воно не погоджується на зменшення цеї платні ще на 21%. Власники майн загрожують замкненням майн від 1. лютого, що грозить повною руїною польській вуглевій промисловости.

КОНТРОЛЯ УРОДИН І БІДНЕ НАСЕЛЕННЯ.

На річних зборах „Амерікен Бирт Контрол Ліґ" у Ню Йорку стверджено, що по прослідженню 10,000 випадків можна ствердити, що контроля уродин не є справою, в якій заінтересовані богаті кляси, бо порад і помочі шукали в клініці головно жінки, котрих мужі не заробляють більше як $20 тижнево. Між ними було найбільше жінок-чужинок, у віці між 30 і 35. Стверджено далі, що контроля уродин не розвязує вправді економічної проблеми, але є в теперішніх часах дуже важною ділянкою на полі соціяльної праці.

КРАЇНА БОРОДАТИХ ЖІНОК.

Лікарська Академія Франції вислала недавно спеціяльну комісію до т. зв. „країни бородатих жінок", себто до департаменту Льо-е-Ґарон, на південний схід від Бордо. Комісія ця мала прослідити, чому жінки, що мешкають в цих околицях, мають великий заріст. Особливо в двох містах цього департаменту кожна молода дівчина має вуси й бороду.

Комісія прослідила, що жінки ці не належать до ніякої спеціяльної раси, тільки у воді в Долерак знаходяться розпущені мінерали, які дуже добре впливають на заріст. І лише ця вода є причиною сильного заросту.

БУДЕМО МАТИ ШТУЧНИЙ ДОЩ.

В кругах паризької Академії Наук викликав величезну сензацію винахід француського вченого Дібоа, т. зв. штучний дощ. Можна буде витворити його також і напр. на Сагарі, так, що вже посухи не буде.

Винахід ученого основується на згущенню вогкости, яка є у воздусі. Дібоа творить т. зв. прямовісні канали, що ними горячий воздух ітиме догори й там групуватиметься в штучних хмарах.

ФАБРИКА ФАЛЬШИВИХ ДИПЛЬОМІВ У ЧЕРНІВЦЯХ.

Під таким наголовком пише черновецький „Час", що черновецька сіґуранца арештувала 26-літнього Леопольда Гольцтрегера та 24-літнього Вільгельма Маркевича, які занималися фабрикацією ріжного роду дипльомів. І так свідоцтво т. зв. малої матури коштувало 3—4 тисячі левів, а великої матури 6—10 тисяч левів. Між власниками фальшивих дипльомів є один листонош, що потребував малої матури для авансу. Але богато й інших румунських урядовців користало, певне, з таких фальшивих дипльомів.

ЛОВЛЯ МІЛІОНІВ.

Перед 60 роками видобули перші перли біля побережа Австралії. У тих часах, сьогодні звичайне та важке ремесло, — ловля перел мала посмак романтизму та розбійництва. На морському дні біля північного берега Австралії було багато перлоносних мушель. Ніхто не стеріг берегів, сусідні острови замешкували тубильці, у водах роїлися рекіни... Швидко почали тут кружляти шукачі золота. Човнами перепливали на острови та під грозою револьверів вибирали найкращих пливаків з осель, кидали їх у море та наказували поринати на дно. Звідтіля нурець вертав з кількома мушлями, або не вертав уже ніколи... 1872 р. право та австрійський уряд добачили кривду тубильців з проливу Тореса та заборонили ловлю перел, одначе вона не зупинялася тут, ані на Новій Ґвінеї. Розвинувся могутній та поплатний промисл. Річно відсіля добувають перли вартости 5—7 міл. зол.; мало відомі острови з проливу Тореса відібрали пальму першенства арабським берегам, як „країні перел". Досі не змінилася техніка праці. Як перед 60 роками, так і тепер нурець мусить поринати на дно моря, глибокого кільканадцять метрів. Нурцем є майже завжди австралійський тубилець або Маляєць. Лише тоді, коли дно моря лежить глибше під водами моря, одягає нурець нурковий одяг. Звичайно поринає нагий, затовщує собі тіло оливою, затикає отвори носа та вух. Знаряддям до відривання мушель служить йому деревляний патик; має теж кошик з трощі на збирання їх. З бігом літ вичерпуються щораз більше колись багаті перлами побережа. Сьогодні за перлоносними мушлями нурці поринають щораз глибше, нурковий одяг стає щораз більшою конечністю. Торговельний промисл ловлі перел поставлений зовсім новітно. Три великі концерни побороли слабших суперників, а тепер борються за кращі здобутки. Два з них чисто японські. Зпід лоба глядить на це Австралія, котра може лякатися набігу з перелюднених японських островів, але вона безсильна супроти тих, що грабіжницькою рукою сягнули по серце Манджурії, щоби чужими багацтвами скріпити „країну сходячого сонця".

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА В БУКОВИНСЬКОМУ СЕЛІ.

У селі Боянчуку (коло Чернівців) вибух великий вогонь, що знищив до тла 15 господарств. Серед сільського населення повстав переполох. Вогонь вибух в домі одного селянина, що ходив по обійстю з лямпою. У стодолі впала йому лямпа з руки і запалила солому. Вітер перекинув огонь на сусідні забудування і в короткім часі згоріло 15 хат. Пятнацять родин опинилися серед зими без даху над головою.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ВЛОМ ДО АДВОКАТСЬКОГО МЕШКАННЯ.

В Бродах невідомі справники вломилися до мешкання місцевого адвоката, Теодора Жовнірчука, та вкрали йому 1,000 долярів готівкою і касетку з біжутерією вартости теж около 1,000 долярів. Вломники втікли.

НОВИЙ РАДЯНСЬКИЙ БУДЖЕТ.

Центральний комітет комуністичної партії ухвалив буджетові видатки на 1932 р., у висоті 21 міліярдів рублів, або 4,900 міліонів більше, ніж торік. Половина суми буде призначена на розбудову великого промислу, особливо металевого. На совхози і колхози призначено 4,300 міліонів, на розбудову залізниці, водних доріг і повітряної фльоти 3,330 міліонів рублів.

ОРИГІНАЛЬНА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

Дуже оригінально демонстрував оноді у Відні один безробітний мулярський челядник. В ясний день він виліз на вершок одного костела над Дунаєм і виголосив до 2 тисяч глядачів промову на тему нужди й безробіття. Це своєрідне віче тревало більше як годину. Ораторський запал молодого муляря угасила щойно пожежна сторожа, що сикавками змусила промовця злізти з досить високої трибуни.

СКАРБ БІЛЯ УЖГОРОДА.

Столицею Закарпатської України, Ужгородом, прогомоніла вістка, з якої чеська преса зробила сензацію. Саме в жовтні минулого року чеська поліція арештувала в ужгородських лісах двох Москалів, які приїхали аж з Японії на якісь розшуки. Поліція їх придержала. Опісля справа затихла, а зараз почалися нові розшуки та розкопки в залісених вивозах і проваллях біля Ужгорода. Тепер іде горячкова праця перед більшими морозами, але за кілька днів вона мусітиме зупинитися. У перших місяцях війни саме тими просмиками Карпат вдерлися російські війська, а саме 48-ма дивізія піхоти. В інших місцях наступ заломився і німецькі та мадярські полки наступали з усіх боків на самотню дивізію. Її командант, відомий з невдатної контрреволюції 1917 р., ген. Корнилов, приказав відворот, який швидко замінився в безладну розсипку. Відділи кидали зброю та блукали карпатськими лісами. Касою дивізії піклувалися пять старшин, які мали її перевезти до Росії. Одначе вони заблудили на шляху та спинилися в камянецькому лісі за Ужгородом. Були певні, що попадуться в полон, тому вирішили скарб закопати. Передтим присягнули, що хтонебудь із них лишився би живим, після війни має повернути на місце і добути скарб. Після повороту до штабу армії старшини сказали, що старшини дивізії разом із скарбницею попалися в полон. Їм повірили; ніхто ні хвилини не сумнівався в їхні слова. Війна та революція розділили тих пять старшин. Два полягли на фронті підчас наступу на Тернопіль, одного розстріляла Чека в Одесі, один загинув без вісти, один залишився живим. Був до недавна старшиною у штабі „армії" отамана Семйонова, що веде партизанську боротьбу з большевиками на Далекому Сході. Звідтіля приволікся він на Закарпатську Україну. Чеська поліція арештувала його, він признався до всього та сьогодні шукає закопаних півтора міліона золотих рублів у порозумінню з чеською владою.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ ВБИЛА ТРОХ МАЙНЕРІВ

ПОЧАЛИСЯ КРІВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ МАЙНЕРІВ ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТНІ.

ВАРШАВА (Польща). — На польському Горішньому Шлеську, біля Рибника, польська поліція стріляла в робітничу майнерську демонстрацію, що була уладжена як протест проти зменшення на 21% заробітної платні майнерам, як це хочуть зробити власники майнів. Підчас стрілянини вбито трох робітників і кількох тяжко поранено. Демонстранти обкидали поліцію камінням і декого поранили. В демонстрації брало участь поверх 700 майнерів.

Друга кривава сутичка робітництва з поліцією відбулася в місті Хойниці на німецькому кордоні. Там безробітні захопили ратуш і деякі міські будинки, домагаючися праці або допомоги. На допомогу поліції післано військо й лише при його помочі поліції вдалося звільнити міські будинки від безробітних. Притім трох поліцаїв поранено, а також поранено й арештовано кількох робітників.

Міністерство праці робить заходи, щоб залагодити конфлікт між майнерами та власниками майнів. Воно звернулося до власників з пропозицією не оголошувати звільнення з робіт робітництва від 1 лютого, а згодитися на розємчу комісію для обопільного порозуміння.

ПОЛЬЩА В БОРГАХ, ЯК У ШОВКАХ.

ВАРШАВА (Польща). — Урядова газета „Монітор Польскі" подає, що борги польської держави досягають величезної суми. Польська держава винна Америці 302,911,150 долярів і 1,680,000 анґлійських фунтів стерлінґів; Анґлії винна 4,676,500 анґлійських фунтів стерлінґів; Франції 2,296,904,500 франків, а Італії 353,654,450 лір.

Загальна сума цих боргів в долярах наближається до 450 міліонів долярів, коли рахувати фунти стерлінґів, француські франки та італійські ліри по теперішній дуже зниженій вартости паперових грошей.

ПРОВОКАЦІЙНЕ ПОВЕДЕННЯ ЯПОНЦІВ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Командуючий японською фльотою в Шанґгаю, адмірал Шіозава, домагається щоб Китайці припинили свої протияпонські виступи не лише на китайській території міста, але й на територіях концесій европейських держав. Він грозить захопити военною силою всі китайські організації, що ведуть протияпонську пропаґанду й працю, не зважаючи на те, де такі організації знаходяться.

На це консулі европейських держав заявили японському адміралови, що вони не допустять появи японських військ у дільницях концесій европейських держав і готові зі зброєю виступити проти японської спроби. Адмірала Шіозаву попереджено, що така його поведінка викличе гострий конфлікт, вперше у чергу з Анґлією й Америкою. Адмірал відповів, що він ділає згідно з інструкціями свого уряду, щоб припинити протияпонську аґітацію в Шанґгаю.

До Шанґгаю прибувають свіжі японські війська й военні кораблі. Коли Японці спробують перевести погрози адмірала Шіозави вступити зі своїми військами в европейські дільниці міста, то це безперечно викличе гострий конфлікт між тими державами, що мають там концесії, та Японією.

УРЯД МЕК ДОНЕЛДА ВРАТУВАВСЯ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Уряд Мек Донелда вратовано від крізи тим, що ухвалено ще небувалий в історії анґлійського уряду прецедент, що навіть для принципових рішень уряду не потрібно згоди всіх членів уряду. Це дало можливість лишитися в кабінеті міністрів Сновденови, котрий не був згідний з впровадженням підвищення митних поборів на довіз до Анґлії, а з другої сторони вратувало премієра Мек Донелда від необхідности або добути згоду на це цілого уряду, або податися до димісії зі своїм урядом.

Сновден буде задоволений з того, що йому дозволено представити в палаті послів особисту думку й боронити її перед послами. Цього також ще не було в історії Анґлії, щоб хтось з міністрів виступав перед парляментом зі своєю окремою думкою, незгідною з більшістю уряду.

РЕПУБЛИНКАНСЬКИЙ УРЯД УСПІШНО БОРЕТЬСЯ З КОМУНІСТАМИ.

МАДРИД (Еспанія). — Енерґічними заходами уряду майже скрізь в Катальонії знову привернено републиканську владу там, де були проклямовані „радянські републики". Уряд сподівається, що він справиться з комуністичним рухом та з тими заворушеннями, які комуністи викликають у ріжних частинах Еспанії.

До цих заворушень уряд приготовився давно, а тепер робить нові заходи, щоб не допустити до комуністичних успіхів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ЛІКВІДУЮТЬ, А ЗБІЛЬШУЮТЬ КРІЗУ.

Економічну конференцію, яка мала відбутися в Льозанні й започаткувати економічне замирення Европи, відложено. На як довго, покищо не знати. Кажуть, що до травня, бо тоді сподіваються такої нужди і загальної кризи, що й американський уряд не буде оглядатися на надходячі вибори, а буде змушений у власнім інтересі вважати таку конференцію рівнож своєю.

Економічна конференція була би тепер недоцільна. Злучені Держави заявили, що вони не хочуть мішатися до европейських справ та вважають, воєнні довги і репарації за дві осібні справи, з тим, що їх обходять довги, а щодо них — справа вже вирішена. Америка не думає їх дарувати чи зменшати, ні не думає продовжувати мораторію.

Поза цею заявою американського уряду маємо теж заяву німецького уряду, який опирається на звіті дорадчого комітету з Базелю, в кодрім стверджено, що Німеччина не є всилі далі платити репарацій. Німецький уряд не задоволяється навіть продовженням мораторії на рік чи два, а хоче нової розвязки цілої репараційної проблєми. І справа виглядає так, що всі німецькі партії, уряд і ввесь німецький нарід згідні з тим, що вже більше не треба Німеччині платити ніяких репарацій. Гітлєрівці виразно підкреслюють, що на Німеччину наложено тягарі, яких вона не була, не є і не буде всилі виконати.

Кождий бачить, що супроти того всього годі т теперішніх часах скликувати економічну конференцію, коли вона радше погіршилаб, а не поліпшилаб економічну ситуацію. Бо коли Америка не годиться навіть на продовження мораторії, а не то на зменшення воєнних довгів, а Німеччина не має взагалі охоти сплачувати далі репарації, то якаж тут може бути згода? Може тільки вийти новий конфлікт і нова французька інвазія. Бо коли Німеччина не схоче, чи не зможе платити, то Франція має право до окупації німецьких земель.

Все те може довести до нового потрясення Европи. Тоді Злучені Держави не то, що не дістануть звороту воєнних позичок, але готові втратити і ті міліярди долярів, які позичено Німеччині по війні.

В тім хаосі є одна надія: що холодний розум таки вкінці побідить і до економічної конференції таки прийде, тільки трохи пізніше. Інакше треба би числитися з іще більшим хаосом, руїною, а то й з новою війною.

ПОЛЬЩА, ЛІҐА НАЦІЙ І УКРАЇНСЬКА СПРАВА

Заки ще Польща одержала Східну Галичину, вона подбала у варшавському соймі про ухвалу славних „законів", які ніколи не ввійшли в життя. Були це закони про автономію у Східній Галичині та про створення українського університету до двох років (рахуючи від 1922). Ці перфідні закони причинилися між іншим до того, що головні держави Антанти передали Галичину в цілости Польщі, поробивши в дотичному договорі деякі застереження. Колиж Польща їх підписала то тимсамим перебрала на себе міжнародні зобовязання. Використовуючи цю обставину, що Українці як недержавна нація не мають вступу на це зборище **держав**, могли Поляки в Женеві вдавати благородних, згідливих і толерантних державників. Часом десьтам щось відозвалася Німеччина та й стільки. І знов усе затихало, бо Польща зі своїми „добрими" сусідами вміла дати заступникам інших держав на притики, що то Німці тільки такі люті за те, що їм відібрали Поморя, Шлеск чи ще там що і, що їм розірвали їхній матірний край славним „коридором".

Але „вирвалося" Польщі, що вона дала себе спровокувати і за спалення деяких стирт збіжа, що належали до Поляків, почала „успокоювати" ввесь український нарід. Українці заслали жалобу до Ліґи Націй. Розглянення цієї жалоби звернуло увагу підписаних держав, що там, у Східній Галичині щось дійсно не в порядку. Вже два рази відсунули розгляд цих справ на раді Ліґи Націй, але обіцяли, що розглянуть її в січні ц. р. Це ще не значить, що так дійсно буде, але Польщу це вже таки добре настрашило. Ось тому вислала вона свого висланника до Анґлії, в якій деякі нетерпеливі посли заєдно запитують у парляменті уряд, коли то вже раз світ дізнається, що сталося в Польщі в 1930 р.; висилає Пілсудського до Румунів порадитися і з проханням — „спрягтися"; висилає делеґацію своїх леґіонерів до Італії, де вони побалакали з королем і навіть із самим Мусоліні́ем; словом: západають ласки, в кого лише можуть. Не треба зараз думати, що Поляки бояться, щоби їм не відібрали Східної Галичини. Але всеж то трохи неприємно, коли всі зачинають гузяти. І чим ближче до сесії, яка має відбутися 23. січня ц. р., то Поляки стають більше нервові.

Дня 20. грудня 1931 р. скликав львівський воєвода нараду, на яку прибули 28 запрошених громадян, що є виділовими в ріжних товариствах **суспільного** характеру. На тій нараді сказав воєвода, що при веденні біжучих справ є богато буденних, льокальних питань, які можна лише тоді з успіхом розвязати, **коли мешканці воєвідства будуть трактовані як його співгосподарі.** Вправді просить, щоби не витягати обопільних (!) минулих кривд, але всетаки обіцює простудіювати всі справи, порушені на нараді, — **простудіювати,** так, якби на це не мала Польща вже 13 років часу.

Польська Телеґрафічна Аґенція сповіщає світ під датою 18. січня ц. р., що навіть у польському соймі заговорив про **українську** справу міністер внутрішніх справ, полковник Перацький. Хто привик до того, що в Польщі нема ніяких Українців (по польським урядовим джерелам), того тепер здивує, пощо міністер нараз говорить про якихсь-там неістнуючих Українців.

Переглядаючи зміст промови отого польського міністра про Українців, стає нам ясно, чому в Польщі міністрами **полковники.** Ледви, чи „цивіль" мав би відвагу подібні річи говорити. При цьому міністер не забув не тільки баламутити заграничну публичну опінію, але також „по змозі" (добра воля в нього була) внести заколот, а бодай тінь недовіря в круги самих таки Українців.

Міністер Перацький підчеркнув у своїй промові, що „рівність прав і обовязків польського й меншостевого (нова нація — авт.) населення була причиною, задля якої уряд уважав за вказане задовольнити в міру спроможности домагання меншостей під умовою, що вони заховають суттєву льояльність супроти польської держави".

Бачите: домагання „меншостей" (у цьому й Українців) **уже задовольнені.** Хіба правда, бо п. міністер ані не загикнувся, коли це говорив. Це сталося очевидно не задурно, але за „суттєву льояльність". А що погляд польського уряду на поняття льояльність інший, як погляд Українців на ту справу, то важко сказати, чи домагання Українців **уже** сповнені, чи ще тільки **будуть** сповнені.

Але щось уже в тому мусить бути. Каже міністер, що в 1930 р. мали Українці 5,147 кооператив, коли в 1921 р. було їх тільки 578. Це нібито заслуга Польщі і її уряду, що Українці з останнього ратуються самі перед цілковитим економічним упадком при помочі кооперації. Ніби на думку міністра заслуга уряду полягає в тому, що уряд не знищив **зовсім** тих українських кооператив, хоч вони, каже, мають **політичні цілі,** а не економічні. Говорячи про кооперацію, каже міністер, що „розвиток в тій ділянці інтересів горожан як Поляків так і Українців (так таки сказано: Українців) не був ніколи в минулому утруднюваний, ані не буде в будуччині". Дивно було би, якби міністер не знав про шикани супроти української кооперації, або про те, що на Волині зовсім не допускається до творення українських кооператив.

Тут уже міністер прижмурює око і без сорому говорить, що кооперація мусить зревідувати своє становище до держави, а „держава, **уділюючи фінансової допомоги організаціям,** мусить мати змогу контролювати, чи відповідно зужитковано позичені суми". Цей уступ промови міністра певно вложений для тих таки наших, які скоріше чортові повірять, як свому. Може бути, ба навіть певне, що польська кооперація користується не тільки позичками, але й допомогами з публичних фондів. **Одначе українська кооперація — не має ані сотика ні позички ні допомоги з державних фондів!**

Що промова міністра Перацького була для заграниці, про це свідчить уступ, який він присвятив справі шкільництва в Польщі. Ось його слова:

„В ділянці культури треба підкреслити факт (міністер усе підкреслює), що в р. 1930 було 4,821 українських прилюдних шкіл, коли перед війною було їх заледви 4,010".

Не знаємо, відки міністер узяв такі цифри, але знаємо одно, що на підставі дотеперішніх польських урядових джерел — вони **фальшиві.** Перед війною ми мали в Австрії всього 2,496 українських вселюдних шкіл. З тим дорібком ми прийшли під Польщу. Крім цього північно-західні українські землі (Волинь, Холмщина, Полісся, Підляше) принесли з собою до Польщі 1,500 вселюдних українських шкіл, які їм створила Українська Народня Република за короткий час свого істнування. Отже разом було українських шкіл 3,996, але й то аж **по війні.**

А як стоїть справа сьогодня?

Дня 10. жовтня 1930 р. сказав начальник національного відділу при політичному департаменті в міністерстві внутрішних справ (отже підчинений міністра Перацького) заграничним кореспондентам, що в 1929/30 році було в цілій Польщі українських шкіл **716!** І ця цифра перебільшена, а вже міністрова, то зовсім фальшива!

І колиж то саме так зросли українські вселюдні школи в Польщі? Знаємо, що з приводу повоєнного приросту дідей у шкільному віці писав „Ілюстровани Курер Цодзенни" в 1930 р. таке:

„Щоби сяк-так ратувати положення, уряд обіцяв соймові, що від вересня 1931 р. призначить 3,500 нових учителів. Та на ділі не тільки не дав тих обіцяних 3,500 нових учителів, але усунув зі служби яких 10,000 учителів, закрив 2,000 шкіл, а в решті шкіл постягали кляси та поперемінювали 7-клясові школи на 4-клясові, а 4-клясові на 3-клясові і т. д."

Чижби в тому часі, коли уряд закривав школи та звільняв учителів — направду повставали українські школи аж у такому числі, як подає міністер? Коли ходить про Галичину, то такої скількости вселюдних шкіл ми на разі навіть не вимагаємо. На 724 міст є всього лише 6 українських вселюдних шкіл. Відкіляж у такому разі набралося так багато їх? Їх і сьогодня нема. Але міністрові треба було хочби — вибачайте — збрехати.

Багато ще всячини наговорив міністер Перацький, стільки, що як за границею це прочитають, то готові сказати: ну, українську справу можемо сміло відложити; адже ви читали, товаришу міністре, що говорив польський міністер у соймі! А він говорив, що „уряд буде старатися заспокоїти подання відповідно образованої української інтеліґенції в публичній службі". Шкода, що уряд щойно **буде старатися** дати працю українським інтеліґентам, а не дав її **вже.** Але заграничним товаришам така заява може вистарчити.

Коли одно так гарно склалося для Українців у Польщі, а друге ще колись настане, „тоді побідить історичний інстинкт (що це?!) і політичний розсудок і розпічнеться довга ера польсько-української співпраці, однаково корисної для обох народів'", кінчить міністер Перацький свою промову.

Дійсно ідилля. Самі вареники будуть лізти в рот! Розуміється, що, говорячи про „довгу еру" співпраці, мав міністер на думці теорію Айнштайна про т. зв. зглядність. Очевидно, що всякий, хто бодай здебільша знає відносини між Українцями й Поляками, не може брати поважно цілої тієї саламахи міністра. Але коли представникам інших держав буде задля якихсь причин потрібно вдавати „переконаних", то будуть мати претекст до цього. Перацький сказав свою промову не запізно й не заскоро: сесії Ліґи Націй ще нема, а коли пічнеться, то всім ще буде в тямці його промова. На всякий випадок Польща сподівається горячої сесії, коли тим разом іменувала 16 урядових представників до Женеви.

Х.

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітного апарату, а в мішаній — доповнює її запедбання чи недогляди в освітній роботі. — Скількиж більше значіння для бездержавного українського народу має „Рідна Школа" в старому краю! Памятаймо на це!

Національним ідеалом українського народу перейметься дитина в Старому Краю тільки в „Рідній Школі". Тому піддержім завзято її змагання в її другому пів-столітті!

Михайло Зощенко.

ЖІНКА З ЦВІТАМИ.

Ось, знаєте, до чого дійшло, — напишеш на поважну тему не таке занадто смішне оповідання, а вже публика обиджається.

— Ми, кажуть, хотіли веселеньке почитати, а тут чомусьто наукове нашкрабано. Так годі! Авторове назвище повинно відповідати само за себе.

І так приходиться тепер уський раз виправдуватися, коли щонебудь не так і коли, скажімо, темочка взята не така вже надто сміхотворна.

Іншим разом бувають такі малосмішні темки, взяті з життя. Так яканебудь байка, мордобиття, погане вбивство або маєток свиснули.

Тут, справді, богато не посмієшся та не розсмішиш поважної публики. І рад би, так сказати, обслужити читача з того боку, так обставини не позволяють.

Або, наприклад, оце оповідання. Рішуно сумне. Про те, як одна інтеліґентна жінка потонула.

Так сказати, сміху з тієї події небогацько можна зібрати.

Так що покірненька просьба простити авторові за його нахабство та за те, що він береться за такі вже надто жалібні на-пів наукові описи.

Ну, як би там і не було, потерпіть цим разом, а там уже дальше можна буде постаратися знову дурника строїти.

Хоч, треба сказати, що й у цьому оповіданні буде дещо смішного. Самі побачите.

Самособою, я не став би занимати нинішнього читача таким не надто хвацьким оповіданням, та вже вельми, знаєте, відповідальна сучасна темка. Про матеріялізм.

Словом, це оповідання про те, як раз наслідком нещасливого випадку вкінці вияснилося, що всяка містика, всяка ідеалістика, ріжна неземська любов і так далі і тому подібне це формальна брехня та теревені. Та що в життї є лише справжній матеріяльний підхід і нічого, на жаль, більше.

Може бути, воно занадто сумним покажеться деяким зацофаним інтеліґентам і академикам; може бути, вони тому відказуватимуть, а, навідказувавши, хай кинуть оком на своє минуле життя, а тоді побачать, скільки вони накрутили на себе зайвого.

Так ось, позвольте старому, грубоватому матеріялістові, що оконечно після тієї історії поставив хрестик на богатьох високих річах—розповісти тусаму історію. І позвольте ще раз виправдатися, коли буде не такий грімкий сміх, як хотілося би.

— Тим ліпше, повторяємо; який уже там сміх, коли якась жінка потонула. Вона потонула в ріці. Хотіла йти купатися. І пішла по колодах. Там на ріці коло берега були гонки. Такі плоти. І вона любила ходити по тих колодах подальше від берега для простору та краси тай там купатися. І, самособою, потонула. Одначе справа не в тому.

А в село Відрадне над рікою Невою приїхав того року на дачу якийсь такий інжинір Микола Миколаєвич Горбатів. Він інжинір технольоґ або дорожник. Словом, у нього на шапці якийсь там значок — пильник і ще щось там. Та не в цьому справа.

Весною того року приїхав у Відрадне той інжинір із своєю молодою жінкою Ніною Петрівною.

Січого такого особливого в ній не видно було. Так, жінка й жінка. Чорненька така, пестренька. Все в рученьках цвіти. Або вона їх держить або нюхає. І, самособою, зодягнена дуже гарно.

Не зважаючи на те, інжинір Горбатів її так дуже любив, що дивно було глядіти.

Видно, він від життя нічого іншого не мав і нікуди не пнявся. Він суспільного тягару не ніс. Фізкультурою не займався. Статей не писав. І взагалі, треба щиро сказати, він утікав від суспільного життя.

Він не держав кроку з сучасністю. Йому було, певно, літ із сорок і він увесь був у свому минулому. Одним словом, йому подобалося минуле буржуазне життя з ріжними подушечками, консоме і так далі. А в теперішньому біжучому житті він нічого, крім грубого, не бачив і свою особу від усього відвертав.

І наскільки вона, дружина, не зрадить його, він розповідав їй реакційні думки та погляди.

— Я, — каже — людина глибоко інтеліґентна, мені — повідає — доступне розуміння ріжних містичних і абстрактних картин мого діточого віку. І я — каже — не можу вдоволитися тією грубою дійсністю, спецеїдством, скороченням, комірним і так далі. Я, — каже — вихований на ріжних гарних річах і витребеньках, розумію ніжну любов і не бачу нічого пристойного в грубих обіймах і так далі і тому подібне.

І ось на основі того всього він відірвався від мас і вкінці замкнувся в свому родинному життї та в свою любов для тієї своєї миленької з цвітами.

А вона, безумовно, відповідала свому назначенню.

І наскільки вона була його дружиною — вона грала в його дудку, з усім таким погоджувалася та страх як падькала над колишнім життям.

Одним словом, це була поетична людина, спосібна цілий день нюхати цвіти та настурції або сиіти на беріжку та глядіти вдаль, так начеб там є щонебудь означене — овочі або грядка незабудьків.

Ось, значить, таке то було подружжа зі своїм коханням.

Про неї годі сказати, щоби вона його надто любила й обожала, та він, справді, очей з неї не зводив. Рано він від'їжджав паропавом, а вона, в своїм миленькім пенюарі, спішить його провожати своїми тоненькими інтеліґентними ніжками. Він її за ліктик придержує, щоби, Боже борони, вона ніжки собі не вивихнула. Тай щось їй шепоче, воздушні поцілунки з пароплава посилає. Одним словом: гидко глядіти.

Ось він відїхав, а вона сіла та сидить, наче дурна мріє про ріжні абстрактні річи. Ну, пійди, попери, коли не хочеш фізкультурою займатися. Або пійди томуж свому Горбатову ліжко прибери. Ні. Сидить і сидить. І їсти не просить. Зате потім, напевно, легко розгубилася зі своїми мріями та не могла тому на сушу видістатися.

Ну, настільки, наскільки вона вже потонула, не будемо вже непокоїти її памяти ріжними образливими замітками.

Так ось, около семої години, Горбатів приїжджав назад із місця своєї служби. Він приїжджає з місця служби та спішить побачити свою голубку.

Він перший скаче з пароплава. І щось там несе в руках. Або там ґостинці, або якісь фаталашки, або який небудь нагрудник.

Він дає їй дарунки тай тутже сам по спині поплескує, пустує, обнімає. Що йому!

Він, головне, ніякого суспільного тягару не двигає й увесь замкнувся в свойому горизонті й у свої ніжні переживання.

Ну, вона гляне, що він приніс, нахмарить носик і йде на своїх тонких ніжках.

Лише одним словом, вона потонула. Дуже, самособою, жалко, зовсім сумний факт, та вернути її до життя, тимбільше з нашою медициною, годі.

Самособою, колиб вона в свій час займалася бодай руханкою, вона дала би собі раду в останній хвилині та виплила би. А тут зі своїми цвітами кинулася та нараз пішла на дно; не противилася природі.

Тим більше, що вона йшла на ховзких колодах. Вона все по тих колодах ходила купатися. А тут пішла після дощу на своїх французьких обцасиках і впала. Лише що фаталашки лишилися на плоті.

А, може бути, вона й нарочно у воду зісунулася. Може вона жила, жила з таким зацофаним елементом і взяла тай утонула. Тим більше, може бути, він запаморочив їй голову своєю містикою.

Та лише, самособою, чи так. Скоріш усього, коли пояснити психольоґічно — вона посовгнулася на колодах і потонула.

Самособою, не будемо занадто розстроювати читачів мистецьким описом дальших подій. Скажемо лише, що інжинір Миколаєвич страшно гризся та терпів наслідком тієї пригоди. Він качався по березі, ридав і все таке, одначе його дружина погибла неповоротно та навіть її тіла не могли знайти. І наслідком того інжинір також страшно терпів, денервувався.

— Колиб вона — говорив він своїй господині — знайшлася, я більше заспокоївся би. Та, повідає, така прикра подробиця, що її не знайшли, геть мене ослаблює. І я, каже, тому ночами не сплю й усе про неї думаю. Тим більше, що я її любив зовсім неземською любовою, і мені, повідає, стільки й діла тепер, що знайти її, приложитися до її пороху та похоронити її в пристойній могилці, і до того гробу що суботи приходити, щоби з нею душевно зноситися та мати з нею тогосвітні балачки.

Так він сказав, накраяв папірчиків і на тих папірчиках понаписував великим письмом — мовляв, тому хво знайде тіло і т. д., буде дана велика винагорода у висоті 30 рублів і таке подібне.

І ті записочки він розліпив по всьому селі та по рибальській оселі.

Та проходить місяць безуспішно. Дуже богато її шукає, якорями, гаками і так далі, та чомусь то знайти не можуть.

А він, голубчик інжинір Горбатів, ходить увесь час боками, з ніким не здоровкаєть-

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ.

Жіноцтво гуртується.

В суботу, дня 16 січня 1932 р. Жіночий Відділ Українського Демократичного Клюбу в Джерзи Сіти урядив новорічну забаву.

Саля клюбу на Вен Винкл севню була повна. Понад сто осіб сіли до доброї вечері, яку приготовив комітет клюбу. Підчас вечері квартет молодих артистів грав українські пісні. Квартет зложили: Марсел Вагнер, ст. і мол., і Дмитрів на скрипках, а Оля Дмитрів при фортепяні. — Маленькі Анна Грабар і Марія Вагнер танцювали до музики квартету.

По вечері були танці для всіх. До комітету, котрий так гарно приготовив добру вечерю і веселу забаву, входили пані: Анна Маційовська, Анна Вагнер, Стела Вагнер, Марія Грабар, Францес Янкович, Анна Калубець, Анна Микитка, Анна Серептіно і Анна Шимон.

Зібрання це замітне тим, що воно перше цього роду в Джерзі Сіти, уряджене самими жіноцтвом, а це громада одна з найстарших в Америці. Жінки і дівчата, котрі належать до цього клюбу, є по більшій части або роджені або змалку виховані в Америці. Пані А. Маційовська і А. Вагнер були перші ініціяторки товариства і видно, що повели справу досить енергійно, коли на протязі трох місяців звербували понад 50 члениць, а всі активні й охочі до праці. При добрій волі жіноцтва в Джерзи Сіти і постійній праці члениць цей клюб може стати скоро одним з найбільших того роду жіночих клюбів.

Можемо мати повну надію, що члени клюбу зроблять багато для громади і народу. Щасть їм Боже в так гарно розпочатім ділі.

Гість.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Річні збори Клюбу Українських Танцюристів.

В суботу, дня 2. січня 1932 р., скликано всіх танцюристів з Шикаґа, котрі вчились українських народних танців в школах В. Авраменка, на річні збори, якими проводив д-р Г. Г. Скегар, а секретарювали панни: Марія Козира й Евгенія Гірняк.

Збори приняли новий статут та вибрали новий заряд на 1932 рік, до якого увійшли слідуючі: Вол. Шемердяк, голова; Ольга Коцовська, заступниця гол.; Марія Козира, секр. рекорд.; Евгенія Вишоновська, секр. фін.; Мих. Сенчук, касієр; Іван Савчин і Софія Коцовська, контрольори, а д-р Г. Г. Скегар, менаджер.

Д-р Скегар виголосив довшу промову про вагу танку та програму праці Клюбу на слідуючий рік. Рівнож вніс, щоби збори приняли п. Авраменка і п. Мих. Гиру як почесних членів Клюбу за їх невсипущу працю. Гром. Шемердяк вніс, щоби збори іменували ще й д-ра. Скегара почесним членом. Збори приняли отсих трох визначних громадян в почесне членство з великим одушевленням.

По скінченню нарад ціле товариство засіло до товариських забав та чаю. В год. 11-тій менші діти відіслано домів, а старші забавлялись далі.

Рішено, що Клюб буде уладжувати таку забаву для танцюристів кождого місяця в третю суботу, в год. 8-мій вечір. Просимо всіх танцюристів приходити на тижневі проби, а також на місячні збори і чайні вечірки.

Марія Козира, секр.

ШАМОКІН, ПА.

Свято пятьдесятьлітних роковин Рідної Школи.

В неділю, 10 січня 1932 р., відсвятковано в нашій громаді пятьдесятьлітній ювилей Рідної Школи.

Вечером в годині 7-мій церковна галя була заповнена по береги шамокінською і позамісцевою публикою, а передні лавки були аняті околичними священиками. Свято відкрито відспіванням американського й українського гимну. Опісля виголосив коротку святочну промову місцевий парох о. Михайло Олексів, загріваючи присутних до уважного вислухання промови головного бесідника, представника „Рідної Школи" з краю, п. Льва Ясінчука. Коли п. Ясінчук вступив на підвищення, його привитала буря оплесків. Вкінці стало тихо, хоч мак сій. Кождий з биттям серця був готовий вхопити кожде слово шановного делегата. Шановний представник передав у перших словах своєї промови присутним привіт від управи Рідної Школи, від учеників старших і молодших, від похилих селянських стріх і землянок, від рідних піль, лісів і лугів, від гір Карпат і Бескида, рік і потоків, одним словом: від всіх і всього, що нашому серцю дороге і любе, а далі від наших рідних, що жиють в похилених хатках і землянках, що своїм потом і кровю зрошують день в день поля і гори, ліси і луги пахучі.

Опісля наш гість переповів долю і недолю українського шкільництва, а зокрема представив працю Рідної Школи над піднесенням і розвитком українського шкільництва та ті умовини, серед яких приходиться під польським забором удержувати рідні школи і ратувати наше грядуще молоде покоління від національної загибелі і винародовлення. На цім пан Ясінчук закінчив свою промову, а публика винагородила його грімкими оплесками.

Мішаний хор під управою п. А. Дроздяка відспівав кілька пісень, уміло підобраних для звеличання свята.

По співі п. Олексій Шаршон коротенькою, а горячою промовою візвав присутних до зложення щедрої лепти на Рідну Школу. Збірка помимо страшного безробітя, яке триває вже більше як два роки в околиці Шамокіна, увінчалась надзвичайно гарним успіхом.

Зложили, як слідує: Н. Н. 50 дол.; на галі зібрано меншими і більшими датками $108.72; Громада Монт Кармел, Па., вручила делегатови 20 дол. Разом $178.72.

Гроші передано п. Ясінчукови до пересилання до краю через Обєднання.

По збірці діточий хор відспівав кілька гарних пісень, за що по кождій пісні був нагороджуваний гучними оплесками.

Отсе величаве свято закінчив промовою п. Володимир Ґловно, председатель нашої церковної громади, висловивши подив, що на свято прибуло так богато громадян з Шамокін і околиць, та що між ними було кілька священиків.

Потім хор відспівав „Боже Великий", орхестра відограла „Ще не вмерла Україна". Хор і публика підтягали грімко за орхестрою.

Іван Гуцуляк.

НЮАРК, Н. ДЖ.

„Українське Тріо" з українською музикою.

В неділю, дня 17. січня ц. р., загостило до Нюарку „Українське Тріо", яке влаштувало в нас перший свій концерт. Гарна саля Ґріффіт Авдіторіюм на Брод улиці і славне наше „Тріо" повинні були притягнути на концерт принаймні свідомішу частину громади. Але цього не було. Кажуть, що перешкодив дощ і через непогоду не було стільки публики, як можна було надіятися. Та я від себе зазначу, що не дощ тут завинив, а наша байдужність до нашого мистецтва та наше „традиційне" лінивство.

В годині 8.45 вечером зявилися на сцені наші артисти, котрих принято щирими оплесками. Були це солісти: пані Марія Гребенецька, сопран; панна Оля Ткачуківна, піністка; п. Роман Придаткевич, соліст-скрипак і композитор.

Богата й гарно уложена програма була виконана з найбільшим артизмом. Слухачі не могли налюбуватися чудовими українськими композиціями.

Кождий мусить признати, що „Тріо", це велике придбання в українськім музичнім життю. Спеціяльно мушу піднести високу музичну інтелігенцію соліста-скрипака, п. Придаткевича, котрий своїм виконуванням може вдовольнити найвибагливіших музиків. Мило перейшов той вечір нашої пісні й музики, який залишив у слухачів надзвичайно гарне враження.

Було би бажаним, щоби його повторити і дати ще раз нагоду нашій громаді пізнати скарби нашої музичної культури.

Любитель музики.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(за грудень 1931)

I. ПРИХІД:

З переносу з попереднього місяця		$ 139.49
Прихід за грудень 1931 р.		2,146.81
Разом		$2,286.30

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до краю:**		
1) Інваліди	$700.00	
2) Рідна Школа	500.00	
3) Визвольна боротьба	400.00	
4) Політичні вязні	100.00	
5) „Просвіта" у Львові	100.00	
6) На охорону могили Вітовського	80.00	
7) Сироти	70.00	
8) Письменники	50.00	
9) Пропаганда	50.00	
10) На охорону Зборівської могили	20.00	
11) „Жіноча Доля"	30.00	
12) Народний Дім у Виткові Новім	25.00	
13) Оплата пересилки і лисьм	10.45	$2,135.45
б) Удержання канцелярії		25.00
в) Почтова скринка		4.00
Разом		$2,164.45

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Загальний прихід за грудень 1931	$2,286.30
Розхід	2,164.45

Остається в касі Обєднання з кінцем грудня 1931 р. $. 121.85

Обєднання Укр. Організацій в Америці.

НОВІ ПРОВОКАЦІЇ МОСКВОФІЛІВ.

Від часу варшавського зїзду російських організацій в Польщі львівський орган галицьких москвофілів, „Русскій Голос" підвищив тон, стаючи знову напасливою ґазеткою та від часу до часу пускаючись по давньому на явні провокації.

І так напр. в 44. числі з 29. листопада, у передовій статейці з приводу перемиських виборів, п. Бондаренко дозволив собі вжити таку фразу:

„Українці теж оборонили мандат. Так і треба, бо нема санації без мазепії (?!), як нема землі без сонця". (Украинцы тоже отстояли мандат. Так и слѣдует, ибо нѣт санаціи без мазепіи, как нѣт земли без солнца").

Що значить та дурацька фраза — знають лише „русскі" редактори. Чейже трудно підозрівати, що вони поважно думають, що один український мандат на одну зблюкновану лісту в окрузі, в якій ще в 1928 році Українці здобули два мандати на дві взаємно поборюючі себе лісти, що той один мандат „подарувала" нам санація?! Щож до „землі і сонця", то здається таксамо „русским" редакторам найкраще відомо, що колиб не було „сонця" передвоєнних галицьких намісників в роді Андрія Потоцького та всіляких інших зовнішних „життєдайних промінів", то на галицькій землі давно не було би ні одного москвофільського нащадка. Такиміж висловами як „мазепія" панове з „Русского Голоса" спонукують нас до того, що знову треба буде завернути до термінольоґії „кацап" і „кацапня", яку ми закинули, віряче в щирість „Русского Голоса" вести полеміку у трошки пристойнішому тоні.

Подібним провокаційним тоном надихана стаття „Украино-самостійницька дурниця". Ось як починається та стаття:

„З нагоди недалекого перепису населення галицько-українські сепаратисти ведуть на провінції скріплену агітацію проти того, щоби населення нашого краю подавало як свою рідну мову — „русскій язик". Агітуючи серед населення в користь української мови, хоч таке означення розговірної і рідної мови серед галицьких малоросів (!) є дуже непопулярне (!), галицькі самостійники силкуються вмовити народним масам, що відмова від правильного „русского (!) національного імени дасть нашому народови політичні вигоди".

На цю тему автор верзе нісенітниці, начеб Українці накликували подавати українську мову при переписі тому, що нагодою за це буде... автономія! І „Русскій Голос" клеветься, що й він та його прихильники не є проти автономії та лається на „галицьке українство", яке є лише „продуктом розкладу русского елементу". Українська мова — це „штучна політична назва", а „науково-правдива" і „правильна" назва „галицьких малоросів", це мова „русска"...

(„Діло").

ПОДЯКА.

Я нижче підписаний член Бр. св. Василія, від. 168 У. Н. Союза в Перт Амбой, Н. Дж., складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені з фонду допомогового $75.

Микола Стек.

Прохожий бачить, що морські филі несуть фляшку. — Певно якась вістка з розбитого корабля! — думає прохожий. — Коли филі донесли фляшку вже близько, прохожий виловив її і дійсно бачить у ній якусь картку. Добуває картку та читає на ній написане таке: „Тепер ти переконався, що фляшка порожна, себто що ми випили з неї вино. Тому скажи нам: „На здоровля!"

Судя: Чи то правда, що обвинувачений назвав сусіда злодієм і бандитом?

Обвинувачений: Так, пане судя.

Судя: І брехуном і обманцем?

Обвинувачений: Ні, пане судя. Я про те забув. Годі собі все відразу пригадати.

Злобний Клубоцький стрінув приятеля, що вивів на прохід двоє дітей. Аж упрів.

— Як ся маєш,—каже гордо батько дітей до Клубоцького. — Нині я вивів хлопців на прохід. Вони найрадше йдуть з батьком.

— Так? — спитав злобний Клубоцький. — А ось нині ти вийшов з ними на прохід!

ся тай стільки в нього й роботи, що вичікає — чи не знайдуть його дружини.

Самособою, ніяке горе надзвичайно довго не може продовжатися. Під тим оглядом наш організм дивно збудований. І найжахливіша драма надто скоро забувається та майже нічого після неї не лишається.

Так то інжинірове горе трохи також пригасло. Хоч він і далі горював, бо рахував, що його велика любов останеться з ним навіки.

І горюючи, він не переїхав із дачі (віллі) а й далі що дня іздив; не хотів розлучатися з дорогими місцями.

І ось, у початках вересня рибалки знайшли її тіло. Струя віднесла її верств із пять і принесла до берега.

Ну, приїжджають до інжиніра два рибалки тай кажуть — мовляв, огляньте, треба пізнати, а коли так, то від вас належиться...

Ах, дуже він заметушився, поблід, став спішитися, сів у човен та поплив із рибалками.

Не будемо особливо згущувати красок і описувати психольоґічних подробиць: скажемо лише, що інжинір Горбатів тут же на березі підійшов до своєї бувшої дружини та станув біля неї. Довкола рибалки, самособою, стоять мовчки та глядять на нього, що він скаже, — чи признає він, чи не признає, тимбільше, що признати було, самособою, нелегко — раз і вода зробила своє чорне діло. І навіть ґрудні ганчірки з одягу були тепер мало похожі на щонебудь такого пристойного, на бувший чудовий костюм. Не згадувати лиця, яке, тимбільше. попсував час.

Тоді один із рибалок, не бажаючи, самособою, надармо тратити дорогого часу, каже — мовляв, ну що? Вона? Коли не вона, так нумо, горожани, розійдімся, навіщо стояти даром.

Інжинір Горбатів нахилився трохи нижче і тут повний вираз відрази та огидливости промайнув по його інтелігентних устах.

Носиком свого черевичка він перевернув лице потопельниці та знову глянув на неї.

Потім він нахилив голову та тихцем прошептав до себе:

— Так... це вона.

Знову огидливість просмикнулася його плечима. Він відвернувся та мерщій пішов до човна.

Тут рибалки давай на нього кричати — мовляв, а грошей, грошей, мовляв, наобіцював, а ось утікає, тай ще до того бувший інтелігент і в шапці.

Горбачів, самособою, без словечка добуває гроші та подає рибалкам і додає їм ще пять рублів із тим, щоби вони похоронили цю жінку на тутешнім цвинтарі.

А потім Н. Н. Горбатів відїхав у Відрадне, а відсіля у Ленінґрад.

Недавнож його бачили — він ішов улицею з якоюсь то жіночкою. Він вів її під лікотик і щось таке приговорював.

Так ось і вся пригода.

Память потонувшої та глибоку надземську любов до неї інжініра пошануймо повстанням із місць і перейдімо до біжучих справ. Тим більше, пора не така, щоби довго задержуватися біля потонувших горожан і підводити під них усяку психольоґію, фізіольоґію тай тому подібне.

З російського переклав М. Н.

М. Світенький.

ПЕРЕДІСТОРИЧНІ ГРОБИ В ЛАДИЧИНІ.

При кінці жовтня минулого року відкрили випадково в селі Ладичині на ниві, званій „Чабаки", передісторичні гроби. Село Ладичин, тернопільського повіту, лежить між рікою Серетом і Стрипою. Через село пливе ріка Водава, глибоким яром. В околиці є чимало давних могил, до цього часу ніким не розсліджених. Уживають тут досі старинні назви рік, озер, осель і поодиноких нив. Тут сам осередок степів „Панталиха". Частина села звалася колись „Пандорова долина". Одно з озер задержало ще по нинішній день назву „Беринда". Інші ниви звуться „Чабаки", „Ожарівка", „Клембаха". Пливе тут річка „Бульва", попри село Заздрість. На степах тих виводилися ріжні болотяні птахи та найкращі дикі коні; через ті степи йшли старі, головні шляхи. Нині степи ті поорані і скольонізовані. Багато передісторичних й історичних предметів добуто та змарновано. У 80-тих роках над Серетом знайшли ріг передісторичного носорога, що є в музеї Дідушицьких у Львові. Там знайшли теж частини зубів мамута.

Перед самою війною знайшли скриньковий гріб, зложений з шістьох плит. Одна з тих плит збереглася і є в о. М. Світенького. Цього року знову знайшли „плитові" гроби з третьої культурної групи неоліту. Гроби ті по боках обставлені каміннями, а зверха одноцільною плитою. В середині гробу надибали покищо один бронзовий ковток і глиняну посудину „шнуркової" кераміки, вгорі наложено дірковану, а покриту чорною прикрасою на природним тлі рижої глини.

Ниви сіл Ладичина, Кривов, Заздрости, Струсова і дальший степ „Панталихи" повинні розслідити не тільки фахові археольоґи, але й історики, а знайшли би там багато цінного з найдавнішої доби Поділля.

Появилася вправді в році 1926 книжка: „Пшешлосьць і забитки Воєвудзтва Тарнопольского", але в ній є тільки коротенька розвідка одного Боґдана Януша про археольоґічні розкопки, а про все інше, що могло би торкатися праісторії Поділля, нема нічого. При нагоді згадаю тут бодай мимоходом деякі назви, нпр. Ладичин. Ця назва може походити від „Владичин", що означало би, що Ладичин був колись власністю теребовельських княжівських владик, а може та назва пішла і від богині „Ладо", якої культ у деяких обрядах і піснях на Поділлі задержався досі. Озеро „Беринда" свідчило би, що мешканці Поділля, Тиверці й Угличі, були витиснені степовими кочівниками: „берендіями". Ріка „Водава", це найстарша назва від пня „Вод", як інші славянські ріки (за Іловайським) від пня „Дно" і „Вод": Дністер, Дніпро, Дон, Дунай, Родан і т. д.

Назва степів „Панталиха" це безперечно переміна з „Путь то лиха", що відповідає дійсности.

„Пандорова" долина, цеж початок дороги: „Путь то рови і доли" і дійсно, тут починається вже дорога яром-долиною попри Водаву та Серет, геть далеко Поділлям.

Князівський город, нинішня Теребовля, мусів перевісно звався „Трембовль" або „Терембовль". Ще в 1870 роках ніхто з селян не сказав: йду з Теребовлі, тільки з Трембовля. Коли додамо, що нині ще відбуваються в Теребовлі головні відпусти і ярмарки на св. Івана Купала, то назва Терем-бовль означалаб: тереми-болвана — святиня богів, а то тим більше, що на степах Панталихи, у джерел річки „Бульви-Бовля" знайдено славний камінь з Заходу з трома знаками, викуваними на передній та на одній бічній стіні. Знаки на камені розяснює проф. Вл. Антоневич знаками власности і час його подає на мандрівку Ґотів. Тесаме твердить і Януш, який бачив коло того каміня посудину з кістьми барана. Посудина мала прикмети ґотської кераміки.

Чи цей камінь походить з V. віку по Христі, з мандрівки Ґотів, і чи ці знаки означають власність, можна би поважно сумніватися, з тої простої причини, що камінь цей знайшли не деінде, а над річкою „Бовль" і города Терем-бовль. На нашу, не міродатну, думку камінь цей не повинен би походити з часів побуту Ґотів на наших землях. Камінь цей — то мабуть зображення божка „Волоса". Богами Поділля були переважно Ладо і Волос—боги полудня. Знаки на камені це мабуть вуса Волоса. У вавилонських образкових письмі так змальовують колосся, як ті знаки на камені. Вуса „Волоса" представляли би характер цього божка: опіку над збіжам, травами і скотом. Від цього болвана мабуть пішла назва річки „бовля", нинішня „Бульва", бож вона саме бере свій початок біля цього каменя.

Вправді знайшли посудину з керамікою Ґотів, але чи не маємо доказів з історії, що завойовники прибирали часто вірування і культуру завойованого населення?

Не маю ніякої претенсії, щоби ці мої завваги були міродатними, а коли я їх подав, то тільки тому, щоби звернути увагу, що вловити відвічну минувшину можуть крім праісторико-археольоґів також праісторики-мовознавці.

Тепер свою подибані гроби можуть відкрити багато нового, досі ще не розслідженого, коли хтось дбайливо і всесторонно ними займеться. Компетентні до цього люди повинні тією справою якнайскорше і найосновніше занятися, бо на тих гробах стоять кілці бульб, а при їх розбиранні може знищитися багато вартісного. Раньою весною треба взятись до роботи.

Вкінці згадаю, що на тих полях дуже часто в ночі показуються вогнисті кулі, які несуться низько воздухом, а людська уява надає їм часто чоловічі форми. Згодом ці кулі розплавлюються у воздусі. — („Діло").

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

ORTHODOX GROUPS IN VICINITY WILL MARK CHRISTMAS

Christmas will be observed in Troy and vicinity by Ukrainians and other members of the Eastern Orthodox Catholic Church tonight and tomorrow. The holiday is observed at this time, because all branches of the Eastern Church use the Julian calendar instead of the Gregorian calendar, which was introduced by Pope Gregory 13th in 1582, and according to that calendar, tomorrow is December 25.

With the Ukrainian people, observance of the holiday begins on Christmas Eve, which is called the Holy Eve. The Christmas Eve supper is a solemn and symbolical affair and many of the Ukrainian people in the United States have continued to use the ceremonies established centuries ago. The table is first covered with hay and then the cloth is placed on it to represent the manger in which Christ was placed after His birth. In Ukraine, the people place hay on the floor as a symbol of the stable, where Christ was born.

The supper consits of 12 courses, but none of them includes meat, which is forbidden on Christmas Eve. The first course of the supper is the cooked whole wheat served with honey and poppy seeds. The other courses include fish, beet soup or borshch, cabbage, mushrooms, potato dumplings or pirohi, buckwheat dumplings wrapped in cabbage leaves, and stewed prunes. This meal is the only one all day for most of the people who follow strictly the rules of the church. Some of the older people eat nothing, others drink only tea and the children are permitted to drink milk. A candle, the symbol of the Christmas star, is lighted and placed on the table, where it remains all night. Incense is also burned. The head of the family begins the supper with a prayer and this is followed by the singing of Christmas carols. The observance also includes the time-honored Christmas tree for the children who receive their gifts after supper tonight and in turn present their gifts to their uncles, aunts and godparents.

"Troy Times", Jan. 6, 1932.

—o—

UKRAINIAN CHOIR MAKES INITIAL APPEARANCE

Program of Ukrainian Music and Folk Dances Presented at High School

St. John's Ukrainian Choir of Pittsfield made its initial appearance last night in a concert program given at the Pittsfield High School auditorium. The choir of 60 voices, under the direction of Harry Kannes, presented Ukrainian classical music and folk songs. Assisting the singers was a group of dancers who delighted with their entertainment of native dances.

It is interesting to note that the Ukrainian people, although comprising one of the smallest groups of the city, have organized and trained a choir for concert work in Pittsfield, where other community choirs are lacking. The choir was only recently formed and many of its members are very young, but the choral work presented last evening was meritorius and shows promise for further undertakings in the same field of Ukrainian music. It was announced last night that the choir is considering the performance of a light opera, but there are many who can give light opera in a mediocre manner, but few who can sing the type of music given last night, as can this choir. They might do well to enlarge their repertoire of native music.

Latter Numbers Best

The program was divided into four parts, each of which concluded with a native dance by a group of eight local dancers. The choir excelled in the third and fourth parts, especially in the selections, "Over the Hills," "Kolomyka by the Mill," and concluding number, "Here's the Hill, Here's Another." In the third group the choir sang, "Flowing River," "Girl in Hallway," "The People Talking," and "By the Woods." Except for the two solos, "Dnieper, My Dnieper" and "Asleep in the Deep," sung by the director, Mr. Kannes, practically the entire music was foreign and while unfamiliar to the average American audience, is similar to that sung here by the Russian choir.

The third part wass featured by a group of Cossack's dances, both solo and group numbers. The dances were all of fast tempo and were executed in perfect time and step by the dancers. Their performance was almost professional in character and quality.

It was announced on the program that the introductory remarks would be made by Mayor Patrick J. Moore, but in his absence the choir was presented by Father Hundiak of Troy, N. Y., a member of the audience. The overture was played by Charles Seddon, who also played the accompaniments for the choral numbers and the dances. The soloists were Miss Huska, Miss Scherban and Miss Kinash. There were also a Cossack's dance by Miss Amelia Stefaniuk and a solo on a "cymbaly," an old Ukrainian instrument seldom heard in this country, rendered by John Grychak. The instrument resembles a xylophone, but lacks the depth and tone of that instrument.

Community Praised

Both Father Hundiak and de director, Mr. Kannes, spoke. Father Hundiak complimented the choir on its work of the evening, and praised the Ukrainian community for sponsoring the concert. The proceeds from the concert, stated Mr. Kannes, will go toward a fund to erect an educational building for the young American-Ukrainians of the city. Father Hundiak also addressed the audience in Ukrainian.

A note concerning the country of Ukraine, printed on the program, stated that the nation has a population of 40,000,000, ruled today by four nations. Thirty-one million are under Russian occupation, 8,000,000 under Poland, 450,000 under Czechoslovakia, and 550,000 under Roumania.

"The Berkshire Evening Eagle," Saturday, January 15, 1932.

—o—

MINISTER'S VISIT TO LONDON HELPS POLISH PRESTIGE

Zaleski's Conferences Viewed as Move to Larger Role in European Affairs

SECURITY PACT PROJECT EXPECTED AT GENEVA

Paris Seen Approving British Talks, Counteracting of Reich Propaganda

By RAYMOND GRAM SWING

Evening Post Foreign Service
Copyright, 1932, by N. Y. Evening Post, Inc.

LONDON, Jan. 18.—A few weeks have now passed since M. Zaleski, the Polish Foreign Minister, visited London, and nothing has happened to point to any particular results of that visit. Its immediate consequence has not been action, but prestige—for Poland, of course.

British None too Friendly

The general impression of Poland in the average British mind is none too flattering. A good deal of it is not the result of German propaganda, but of Polish policy. The British never trusted the Silesian plebiscite, and they heartily dislike the treatment of Polish minorities, particularly the Ukrainians and Germans. It is true they have a great deal of sympathy with Germany's impatience over the corridor.

Most of the Polish news in the British press has come from correspondents stationed in Germany. Some of this, particularly in such newspapers with strong liberal traditions like the Manchester Guardian, has been told in a way most damaging to the Poles.

Another factor in British dislike of the Poles has been their quarreling and obstinacy at the League of Nations, where they at least once have been publicly rebuked by the British delegate.

For the British, then, it comes as good news that the Poles are going to take a broader view of their responsibilities. They are told that this had been decided upon by Pilsudski and Zaleski, and they approve and applaud.

"New York Evening Post," Monday, January 18, 1932.

—o—

POLES ACT TO EASE RULE IN UKRAINE

New Governor Is Named for Lvov and Three Clossed High Schools Are Opened

AUTONOMY PLAN REJECTED

But Concessions in East Galicia Are Held Likely—Minority Leaders Are Still Disappointed.

Special Cable to The New York Times.

WARSAW, Jan. 18.—For some time it has been persistently rumored that the Polish Government is embarking on a new policy toward the Ukrainians, and that far-reaching concessions will be granted to achieve permanent and loyal Polish-Ukrainian cooperation in East Galicia.

Indeed, some of the recent developments in that troubled territory have confirmed these rumors. The Governor of the Province of Lvov, who was responsible for the punitive expedition in the Fall of 1930, was replaced a few months ago, and a Vice Governor was appointed who was said to be half Pole, half Ukrainian.

The new Yoivod had a conference at the end of December with the representatives of many Ukrainian cultural and economic associations. Three Ukrainian high schools which had been closed for more than a year were reopened after a court had declared there were no adequate legal grounds for their suspension. Also, the Ukrainian cooperative movement, which suffered much during the "pacification" of 1930, received credit facilities.

Home Rule Rejected.

At the same time, however, a project for territorial autonomy and home rule in East Galicia was flatly rejected by the government majority in the Polish Sejm. The Polish Nationalists in East Galicia, very influential in the cities, had raised a loud cry, accusing the government of delivering the Polish population of that area to the Ukrainians. The Ukrainians themselves kept silent while awaiting the government's statement of policy, expecting in the course of the budgetary debate.

That statement was made by the Minister of the Interior, Colonel Pieracki, in his speech on the international situation of Poland. It was cautious and non-commital. The Minister assured all of the national minorities in Poland of the government's readiness to extend every assistance and the protection of the State to them, but said it demanded loyalty in exchange.

Speaking of the happenings in East Galicia in 1930, he repeated that the government would not tolerate mutinous activities under the cover of national Ukrainian politics.

Colonel Pieracki said he regretted that the Ukrainian political party had not been emphatic enough in condemning the follies of the illegal Ukrainian organizations. Then he quoted figures to prove the development of the Ukrainian cooperation movement since 1918 and the increased teaching of the dual languages, but he warned the Ukrainians against the overproduction of "intelligentsia."

To Legalize Sporting Clubs.

He promised the legalization of the Ukrainian sporting associations which were suspended in 1930, but again under condition that they would not mix in politics. Colonel Pieracki concluded by appealing for Polish-Ukrainian co-operation.

The Ukrainian Deputy Matczak followed, saying the Minister's statement could not satisfy the Ukrainians, who had once more been disappointed. Colonel Pieracki, he said, had promised nothing concrete.

The Ukrainian weekly Meta, which is regarded as the spokesman of the Ukrainian Greek Catholic Metropolitan, Count Szeptycki, in its Sunday issue appealed to the Ukrainian leaders not to neglect the Polish Government's friendly gesture.

"It is quite possible," Meta then goes on, "that this new policy of the Poles is nothing but an attempt to mystify the foreign powers and to avoid unpleasant debate before the League of Nations and the Committee of Three which deals with the Ukrainian complaint.

"The whole affair may end again in nothing but a policy most dangerous to the Ukrainian people."

"The New York Times," Tuesday, January 19, 1932.

Д-р А. Т. Кібзей.

ДЕЩО З МЕДИЦИНИ

(38)

Питсбург, 10. 6. 1931.

Впов. Пане Доктор!

Поясніть, будьте ласка, що таке значить „Юрімія" — на що, приміром, кажуть, що винахідник Едісон хорував? Також напишіть в своїх писаннях, що означає „Брейн Геморидж" — на що помер сенатор Моро? Дякую.

З поважанням
Р. М.

Відповідь.

I. „Юрімія" — се затруття крови мочею. Звичайно на сю хорий недугу терпить на хорі нирки. І замісць видавати моч надвір — велика її часть з нирок вертається і мішається з кровю. А що кров кружить та відживляє ціле наше тіло, то розуміється, така кров, занечищена мочю, та іншими нечистими та трійливими мішанинами —затроює цілий наш організм.

Хорий на „юрімію" скаржиться на біль і завороти голови, є сплячий, часом може мати щикавку, та зчаста тратить мову і западає в непритомність.

Коли затруття є сильне — недужий зчаста блює, попадає в конвульсії та віддихає неправильно. І коли недуга нирок не поправиться — смерть приходить дуже скоро, в 2 до 4 днях; залежить се все від скількости ушкодження, знищення нирок та від сили серця.

II. „Брейн Геморидж" — або „Апоплексія" є се звичайно недуга, де жилка що доставляє кров до мозку, тріскає і кров, заливаючи мозок, тисне на части мозку, що контролюють биття серця та віддиху. Коли набіжить стільки крови до мозку, що паралізує чи то биття серця, чи віддихування, в той час наступає смерть, тому звичайно люди на сю недугу умирають нагло.

По нашому апоплексію можна назвати кровотоками мозку. Селяни, звичайно, коли хто вмер на апоплексію, кажуть, що його „шляк трафив".

Кровотокії мозку трапляються звичайно в людей старших віком, та в тих, що терплять на т. зв. „високе тиснення крови" (гай блод прешюр), та взагалі на серцеві та ниркові недуги. Апоплексія не все спричинює смерть нагло. В богато випадках — залежно, де є вибух крови, та якраз в котрім місци мозку — кровотки можуть спричинити лише параліж лиця, мови, ноги і руки і т. д.

Є також аж три роди або три відмінні недуги, що спричиняють приміром параліж, чи то безпритомність і т. д. Першою є апоплексія, або кровотоки. Другою є заткання жил-артерій із зціпенілою кровю. Сю недугу по ученому називають „Емболюс". Трапляється вона в недугах серцевих, або при загальнім закаженню крови. Третою є заткання жил-венів, котрими кров відпливає. Буває се звичайно в таких недугах як сифіліс, анемія, дайебетис і т. д. По ученому звуть сю недугу „Тромбосіс".

При затканню, чи так званій обструкції жил, артерій чи венів, наглої смерти звичайно нема, лише наступає параліж та інші комплікації, як тяжкий віддих, параліж кишок і т. д. Та пізніше звичайно бувають правдиві кровотоки, а вкінці приходить і смерть.

Лікування „Юрімії" є трудне і майже безнадійне. Звичайно при такій недузі є ще й інші недуги та комбінації, приміром недуга серця, або цукрова слабість (дайебтіс), як було в Едисона і т. д. Звичайно робиться все, що можна, щоби улекшити функцію нирок, як горячі купелі, часті левативи і т. д. При тім треба підтримувати функцію серця, давати підтримуючі середники та уважати на жолудок, котрого тоді не можна обтяжувати.

В крвотоках мозку звичайно наступає нагла смерть. Стається це звичайно в часі сну. Отже лікувати нема що.

У випадках, де є лише параліж, чи то цілковитий, чи лише на один бік, приміром одну руку і ногу, параліж мови, і т. д., тоді є важко знати причину паралжу і чи є то т. зв. „Емболізм", де треба лікувати і звернути увагу на серцеві недуги; або чи то є „Тромбосіс", де причиною може бути недуга сифіліса і т. д. Тоді лічити сифіліс, анемію, чи іншу недугу.

Д-р Кібзей.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Збірка Рідній Школі на родиннім святі.

В домі головного касієра У. Н. Союза, п. Василя Левчика, відбулися дня 26. грудня хрестини його внука Василя, сина п. Михайла і Марії Фецулів.

Хресту довершив наш місцевий парох о. М. Кінаш.

По закінченій релігійній церемонії почалася весела родинна забава, до котрої наші шановні господарі надзвичайно гарно приготувалися.

Першу бесіду виголосив наш улюблений парох о. М. Кінаш, а по нім дальше говорили, — таксамо в родиннім дусі: п. А. Олекса, А. Горохівський, Р. Слободян, В. Левчик і П. Маційовський.

Гром. П. А. Горохівський змалював наше загально-національне стремління, підніс заслуги Рідної Школи, а заразом і її значіння для нас, Українців, на будучність та попросив всіх присутних гостей о добровільну жертву на нашу національну інституцію Рідну школу. Безпосередно по сій бесіді забрали ще раз слово о. М. Кінаш і п. Р. Слободян, котрі таксамо теплим словом бесіду й просьбу першого бесідника підперли.

По сім наступила збірка, котрою занялись А. Горохівський і п. Ядловський.

Жертвували слідуючі особи: По $5: В. Левчик і М. Фецула; по $2: о. М. Кінаш, Р. Слободян, П. Маційовський, Ю. Картичак; по $1: А. Горохівський, І. Жарський, Крав, А. Олекса, В. Владяк, А. Смит, Ф. Федош, Ядловський, Гінда, Бабеньчак, Поливчак і пані Маційовська; а $1.10 дрібними жертвами. — Разом $31.10.

При кінци збірки п. В. Левчик просив, щоби ся жертва була вислана виключно тільки на Рідну Школу на Лемківщину, на що присутні гості погодилися.

Повищу суму вислано до Рідного Краю через Обєднання.

Гість

—o—

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На визвольну боротьбу та інвалідів і сиріт.

Організація Державного Відродження України ч. 20 переслала $30 через Обєднання до Рідного Краю. Гроші призначені: $10 на УВО, $10 для інвалідів у Львові і $10 для українських повоєнних сиріт.

Петро Гринів, секр.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

47.



[illegible] також задумано попереду своїх потвор з Опару, Тарзан поспішно пробирався в глибину джунґлів поміж великі дерева. Він не мав нічого перед собою в майбутньому, а память його про минуле лишалася далі запамороченою. Лягав він спати на деревах, нічого не думаючи про наступний день, а ранком уставав, не памятаючи докладно, що було вчора. Десь у другій частині джунґлів лейді Ґрейсток мріяла про те, що колись її знайде Тарзан.

Лейді Грейсток малювала в своїй уяві поворот Тарзана до своєї фарми. Вона малювала собі картини, як він побачить, що там сталося, як він переконається, що це справа рук Ахмета Зека й як він почне шукати її слідів. У Тарзана зявився промінь минулого. Він пригадав, що мав гарні, блискучі камінці, з якими він грався. Хотілося йому знову ними погратись, а тому він вирушив туди, де їх заховав. Там він не знайшов їх.

—o—

Брови Тарзана нахмурилися й він почав ще більше очунювати ніби від тяжкого сну, що так довго тримав його в запамороченню. Він рішив знайти злодія й відшукав сліди Бельґійця. Рішучий і гнівний Тарзан пішов тими слідами. Хоч вже давно ці сліди лишив по собі Вепер, усеж вони були досить яскраві, щоб Тарзан міг без труду йти ними. Він тепер спинявся лише на ніч відпочити, а в день лише на те, щоб убити дичину й зїсти.

—o—

Випадково він бачив, як недалеко нього пройшла група дикунів. Це були його люди під проводом Базулі. Вазирі також поспішали слідами тих, що спалили й розграбили фарму лорда Ґрейстока та вкрали його дружину. Вони йшли слідами Ахмета Зека. Та хорий мозок Тарзана не міг пізнати й пригадати їх. Вони були для нього ворогами як кожда людина, яку він стрінув би в джунґлях. Одного вечора сліди привели Тарзана перед паркан якогось табору.

—o—